

Proto zajisté bude pro Vídeň výhodnější vídeňská rimesa poslaná z Londýna než aby se trasovalo ve Vídni.

3. Koupě a prodej akcií na vídeňské burse. Obchody s cennými papíry rakouskouskouskými na cizích bursách.

Kupování akcií na rakouských bursách neliší se podstatně od koupě částečných dluhopisů. Cena akcií se udává na rozdíl od dílčích úpisů s pevným úročením vždy za kus v korunách bez úroků usaněných. Akcie neúrokují se ovšem pevným procentem, nýbrž vyplácí se jim dividendy za předešlý rok podle míry zisku. Nicméně na burse (i jinak) se k ceně akcií připočítávají úroky usanění z nominální sumy 5⁰/₀ ní pravidelně od počátku roku občanského nebo provozovacího až do dne, kterého se nová dividendy začne vyplácet. Poněvadž se dividendy může vyměřiti v následujícím roce teprve později, připadají akciím úroky až přes rok počítané. U některých akcií se čítají usanění úroky také od poloviny roku (na př. u akcií rakouskouskouské banky v druhé polovici občanského roku čítají se úroky od 1. července a nikoli od 1. ledna, poněvadž rakouskouskouská banka vyplácí také prvního července půlletní dividendu 2 K ze 100 K nominálních). U některých akcií, na něž po několik let nebyla již vyplácena žádná dividendy, nepočítají se žádné úroky usanění (tak tomu je u akcií jižní dráhy).

Proto v kursovním lístku bursy vídeňské bývají vedle ceny akcií udávané za kus podobným způsobem jako při dílčích úpisech ještě rubriky pro nominální sumu akcie, pro dividendy, které se akciím vyplácejí, pro lhůtu, od které se usanění úroky počítají a pro úrokovou míru, která ovšem je napořád 5⁰/₀ ročních.

Uvedeme pouze některé příklady účtů kupních nebo prodejních, jelikož celkem jsou výpočty ony jednoduché:

Příklad 1. Dne 30. listopadu 1908 bylo prodáno 40 akcií bankovní jednoty vídeňské po 492.50 per „cassa“ (t. j. za hotové ke dni účtu):

Účet prodejní:

40 akcií bank. jednoty víd. po 492.50 K	K 19.700.—	
5 ⁰ / ₀ ní úroky od 1. ledna za 329 dní z 16.000 K (nom.) . . .	K 731.11	K 20.431.11
daň (ze dvou uzavírek) . . .		K 2.—
1 ¹ / ₂ ⁰ / ₀₀ dohodné (z kursovní ceny 19.700 K)	K 9.85	
strži se		K 20.419.26

[Napříště daň a dohodné nebudeme již počítati.]

Příklad 2. Dne 6. února 1908 bylo koupeno 20 akcií „kreditních“ („Creditanstalt für Handel und Gewerbe“) po 650 K k „ultimu“ února (k 29. únoru, ale čítá se jakoby to bylo k 30. tému).

Účet kupní 6. února 1908:

20 akcií kreditních po 650 K .	K 13.000.—	
5 ⁰ / ₀ ní úroky od 1. ledna 1907 do posl. února 1908 za 419 dní z nom. 6400 K	K 372.44	K 13.372.44

Příklad 3. Dne 10. února 1908 prodáno 30 akcií dráhy státní společnosti po 681.— „ultimo“ (února). [Při těchto akciích nominální suma akcie je 200 zl. ve zlatě = 500 frs. = 480 K a úroky usanční se oné doby čítaly od 1. července 1907, protože červenecový dividendový kupon byl již vyplacen.]

Účet prodejní:

30 akcií dráhy státní společnosti po K 681.—	K 20.430.—	
5 ⁰ / ₀ úroků od 1. července 1907 z nominální sumy 6.000 zl. ve zlatě = K 14.400 za 239 dní .	K 478.—	K 20.908

Příklad 4. Dne 1. prosince 1908 bylo prodáno 15 akcií společnosti k provozování dráh orientálních po 522.50 ultimo prosince.

Účet prodejní (k poslednímu prosinci) 1. prosince 1908:

15 akcií po 522.50 K	K 7.837.50
5 ⁰ / ₀ úroky od 1. ledna z nominalní sumy 15.500 = 7.500 frs.	
= 7.200 K za 359 dní	<u>K 359.—</u> K 8.196.50

Příklad 5. Dne 4. února 1908 bylo koupeno 35 akcií turecké tabákové režijní společnosti po 424.50 k mediu února (k 15. únoru).

Účet kupní:

35 akcií po 424.50 K	K 14.857.50
5 ⁰ / ₀ úroky od 1. března 1907 do 15. února 1908 za 344 dní z nominalní sumy 35.200 = 7.000 frs. = 6.720 K	<u>K 321.07</u> K 15.178.57

Ještě příklad, kde se nečítají ve Vídni žádné usanční úroky:

Příklad 6. Dne 10. června 1908 koupeno bylo 50 akcií dráhy jižní společnosti po 130.50 K k poslednímu červnu.

Účet kupní:

50 akcií jižní dráhy po 130.50	K 6525.—.
--	-----------

Pro počítání ceny akcií ve Vídni tyto ukázky zcela postačují.

* * *

S papíry rakouskouherskými provozuje se značný obchod na bursách německých, francouzských, anglických a nizozemských. Zvláště jsou to státní dluhopisy rakouské a ještě více uherské, 3⁰/₀ ní priority dráh jižní a státní společnosti, akcie čelných vídeňských a budapeštských bank (kreditní, rak. úv. ústavu pozemkového, uherské hypoteční banky, vídeňské bankovní jednoty, banky pro země rakouské, víd. Unionbanky atd.) a akcie dopravních společností (spol. státní, jižní, severozápadní, buštěhradské lit. B, labské paroplavební spo-

lečnosti), které se těší stálé pozornosti cizozemských burs. Proto uznáno i zde za vhodné zmíniti se o usančích na bursách německých, pak v Paříži a v Berlíně, které především platny jsou o našich cenných papírech:

Na německých bursách byly dříve rozmanité usance, které se velmi podstatně od sebe lišily.*) Nyní však se ustálily shodné usance na všech čelných bursách v Německu (v Berlíně, v Hamburku a Frankfurtě i jinde).

Cena udává se vždy v procentech nominalního obnosu a rozumí se bez usančních úroků jak při dluhopisech tak i akciích. Úroky se počítají při akciích pravidelně 4⁰/₀ní od lhůty v kursovním lístku uvedené, která je u rakouských akcií obvykle stejná se lhůtou ve Vídni udávanou; při tom se úroky počítají také při těch akciích, u kterých se ve Vídni úrok nenahrazuje (na př. u akcií dráhy jižní společnosti). Pro částečné dluhopisy platí míra úroková i lhůta taková, jako je na nich podle kuponů stanovena. Pro počítání úroků účtují se dni měsíců po 30, rok po 360 dnech a den koupě a prodeje se také počítá.

Poněvadž se ceny rozumějí v procentech nominalní sumy, která u rakouskouherských papírů zní na koruny, na zlaté r. m. a zlaté ve zlatě, na franky atd., musí tyto sumy se konečně převést na německou měnu (na říšské marky německé: M). To děje se dle těchto bursovních sazeb:

1 K = 0.85 M, 1 zl. r. m. = 2 K = 1.70 M, 1 zl. ve zlatě = 2 M, ale pro uherské papíry ve zlatě (na př. pro uherskou zlatou rentu) platí však 1 zl. ve zlatě = 2.025 M, 1 frs. = 0.8 M.

To stačí již pro výpočet ceny rakouskouherských papírů, při čem však obvyklé výlohy jako daň, dohodné, provise a jiné vynecháváme.

Příklad 7. V Berlíně dne 5. března r. 1908 bylo koupeno 12.000 zl. stříbrné 4.2⁰/₀ní (sjednocené) renty rakouské po 99.50 per „cassa“.

* *) To ještě platilo pro první vydání tohoto spisu, viz 1. vydání str. 158--160.

Účet kupní dne 5. března 1908:

12.000 zl. r. m. renty $4\frac{20}{100}$ ní
 po $99\frac{50}{100}$ r. m. zl. 11.940—
 $4\frac{20}{100}$ ní úroky od 1. října
 1907 do 5. března 1908 ze
 zl. 12.000 za 155 dní
 $\left[\frac{12.000}{10.000} \cdot 155 \left(1 + \frac{1}{6} \right) \right] . .$ zl. 217— zl. 12.157—

1 zl. = 1.70 M, tedy 12.157 zl. r. m. = 12.157 . 1.7 = 20.666.90 M kupní suma bez výloh.

Příklad 8. V Hamburku dne 1. prosince 1908 byla prodána uherská zlatá renta 10.000 zl. ve zlatě po 92— k ultimu prosince.

Účet prodejší 1. prosince 1908 (k poslednímu prosinci):

10.000 zl. uh. zlaté renty
 po $92\frac{0}{100}$. zl. ve zlatě 9200—
 $4\frac{0}{100}$ ní úroky od 1. července do 31. prosince za
 180 dní . zl. ve zlatě 200— 9400— zl. ve zlatě

9.400 zl. ve zlatě převede se při uh. rentě na M podle bursovní sazby 1 zl. ve zlatě = 2.025 M, tedy suma prodejního účtu 9400— zl. ve zlatě = 19.035 M.

Příklad 9. Ve Frankfurtě dne 10. června 1908 bylo koupeno 11.200 zl. rakouské zlaté renty po 99— per „cassa“.

Účet kupní k 10. červnu 1908:

11.200 zl. ve zlatě po
 $99\frac{0}{100}$. zl. ve zlatě 11.088—
 $4\frac{0}{100}$ úroky od 1. dubna za 70 dní, zl. ve zl. 87.11 11.175.11 zl. ve zlatě

zl. ve zlatě 11.175.11 po 2 M = M 22.350.22.

Příklad 10. V Berlíně, dne 6. listopadu 1908 bylo koupeno 25 akcií kreditních po 199.25 ultimo listopadu.

Pro sestavení kupního účtu nutno přepočítati 25 akcií kreditních na koruny: 1 akcie je 320 K nominalních, tedy 25 akcií je 8000 K nominalních.

Účet kupní 6. listopadu 1908 (k poslednímu listopadu):

8000 K (25 akcií kreditních) po	
199·25 ⁰ / ₀	K 15940—
4 ⁰ / ₀ ní úroky od 1. ledna do	
posl. listopadu za 330 dní .	<u>K 293·33</u> K 16.233·33

K 16.233·33 po 0·85 M = 13.798·33 M je suma kupního účtu bez výloh.

Příklad 11. (Počítání úroků, kde ve Vídni se úroky nečítají.) Dne 2. prosince 1908 bylo prodáno v Hamburku 60 akcií dráhy jižní společnosti po 18·50 ultimo prosince. [60 akcií po 500 frs. nominalních = 30.000 frs.]

Účet prodejní dne 2. prosince 1908 (k poslednímu prosinci):

60 akcií po 500 frs. = 30.000	
frs. po 18·50 ⁰ / ₀	frs. 5550—
4 ⁰ / ₀ ní úroky z 30.000 frs. od 1.	
ledna do 31. prosince za 360	
dní	<u>frs. 1200—</u> frs. 6750—

frs. 6750 po 0·80 M = M 5400— je suma prodejního účtu bez výloh.

Tolik pro výpočty rakouskouherských cenných papírů na burzách německých postačuje.

* * *

V Paříži udává se cena dílčích úpisů v procentech nominalní sumy, při čem se úroky vůbec nenahražují. Pravidelně se udává tam tak cena zlaté renty rakouské a uherské, tak že 1 zl. ve zlatě = 2¹/₂ frs. Cena priorit státní a jižní dráhy jakož i ceny akcií za kus ve francích; ani při těchto papírech se usanční úroky nenahražují. Podle toho jsou tyto výpočty náramně jednoduchy.

Příklad 12. Dne 2. prosince 1908 bylo v Paříži prodáno 10.000 zl. zlaté renty rakouské po 96·90 medio prosince (k 15. prosinci) a 10.000 zlaté renty uherské po 94— medio prosince.

Účet prodejní

10.000 zl. zlaté renty rakouské po 96·90,	
zl. ve zlatě 9.690— po $2\frac{1}{2}$ frs.	frs. 24.225—
a 10.000 zl. zlaté renty uherské po 94—	
= zl. ve zlatě 9400— po $2\frac{1}{2}$ frs.	frs. 23.500—
bez výloh stržilo se	frs. 47.725—

Příklad 13. Dne 10. června 1908 bylo v Paříži koupeno 25.000 frs. 3⁰/₀ních priorit dráhy jižní společnosti po 309 frs. „au comptant“ (t. j. ke dni 10. června). 25.000 frs. je 50 kusů.

Účet kupní:

50 kusů priorit po 309 frs.	frs. 15.450—
(čím je celý účet bez výloh dán). —	

Příklad 14. Dne 14. února 1908 bylo v Paříži koupeno 50 akcií banky pro země rakouské po 456— frs. medio února.

Účet kupní:

50 akcií banky pro země rakouské po 456—	
	frs. 22.800—

* * *

V Londýně se udává jako v Paříži cena částečných dluhopisů v procentech nominální sumy, při čem se úroky nenahražují. Ceny akcií udávány jsou za kus v librách sterlinku, úroky se stejně nenahražují.

Zlaté ve zlatě se účtují 10 = 1 £. —

Příklad 15. Dne 14. února 1908 byla uherská zlatá renta v Londýně po 94·25 k ultimu února. Jaký je účet kupní na 10.000 zl. této renty?

Účet kupní:

10.000 zl. renty uherské po 94·25⁰/₀ . zl. ve zlatě 9425—
a jelikož 10 zl. ve zlatě = 1 £, zní účet na £ 942·5
čili £ 942 sh 10 (ovšem bez výloh).

Příklad 16. Téhož dne prodáno 20 akcií dráhy
jižní po 6— £ k ultimu února.

Účet prodejní:

20 akcií po 6 £ činí £ 120—, sumu účtu bez výloh. —

4. Arbitrage s cennými papíry rakousko-uherskými na různých burzách.

Arbitrage znamená počet a na základě toho
počtu rozhodnutí, na které burse cenný papír lze
koupiti, aby se na jiné burse s výdělkem mohl pro-
dati. K tomu se ovšem pojí zároveň i arbitrage devis.
Počítání to je už v podstatě obsaženo v odstavci 2.
a 3. tohoto oddílu.

Jak se počítá úhrada kterého účtu, zdali traso-
váním nebo remitováním (rimesou), či zdali se vyplatí
lépe použití některého jiného místa cizozemského (ne-
přímou redukcí), o tom již příkladů je dosti v odstavci 2.
Proto při počítání ceny papírů na cizozemských bur-
sách a převádění jich na měnu naši běře se pravidelně
jen kurs devisy na ono místo, jehož měnu převádíme,
aniž se dále hledá, zda by se nevyzískalo ještě jinou
úhradou. To tím spíše se tak může zjednodušiti, jelikož
v konkrétních praktických případech nutno sčítovati
různé výlohy, které bez toho o mnoho převažují roz-
díly vznikající z různé úhrady a na které zde se rovně
neběře ohled. Jedná se tu jen o zásady počtu, nikoli
snad o skutečnou prakticky prováděnou arbitráž s po-
drobnými výlohami:

Příklad 1. Dne 2. prosince 1908 byla zlatá
renta uherská ceněna: ve Vídni ultimo 108·60,
v Berlíně 91·50 ultimo, ve Frankfurtě 91·70 ultimo,
v Hamburku 91·80 ultimo, v Paříži 94— medio, v Lon-
dýně 92·50 medio. Současné kursy devis byly ve Vídni:
na německá místa 117·30, na Paříž 95·50, na Londýn
239·70.